Türk Edebiyatının Söğüt'ü

Söğüt

ÖTÜKEN

Söğüt

Türk Edebiyatı Dergisidir

YIL 7 – SAYI 38
MART-NİSAN 2026
(İki ayda bir yayımlanır)

KURUCUSU
Nevzat Kösoğlu

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Ertuğrul Alpay

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Göktürk Ömer Çakır

BASKI
Çınar Matbaacılık ve
Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
İkitelli OSB Mahallesi
Çevre Sosyal Tesisler Sokak
Çevre Sanayi Sitesi Sosyal Tesisler
Nu: 3 İç Kapı Nu: 1B1
Başakşehir-İstanbul
Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika Nu: 45103

YILLIK ABONELİK BEDELLERİ
2026 Yılı Abonelik Bedeli-2250 TL

ISSN
2687-6523

ABONELİK
www.sogutdergisi.com/abonelik

Abonelik bağlantısına gitmek için kare kodu telefonunuza okutabilirsiniz.

***SÖĞÜT* DERGİSİ YAYIN YÖNETMENİ**
Sinan Terzi

YAYIN KURULU
Asuman Demir
Fatıma Feyza Bayer
Feyza Ay
M. Tuğrul Çolak
Rana Senanur Doğan

İLETİŞİM
sogut@otuken.com.tr

GRAFİK TASARIM
Ötüken

Söğüt'te neşredilen nesir ve şiirlerin tüm yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Matbu veya dijital başka mecralarda kullanımları, yayınevinin iznine tabidir.

Sevgili *Söğüt* ailesi, yazılarınızı Times New Roman fontunda, 12 punto, 1.15 satır aralığında iki yana yaslı bir şekilde gönderebilirsiniz. Referans vereceğiniz metinler için Chicago dipnot ve kaynakça sistemini kullanmanızı rica ederiz.

*SÖĞÜT'*TEN

SİNAN TERZİ

Kıymetli Söğüt Dostları…

38. sayımızla ilkbaharın o kendine has cosşkusu ve güzelliği içinde yeniden merhaba diyoruz. Bu sayımızın omurgasını, Türkçenin ulu çınarı Ali Şir Nevâyî üzerine hazırladığımız dosya oluşturuyor. Nevâyî, sadece bir şair veya devlet adamı değil; aynı zamanda Türkçeyi bir medeniyet dili haline getiren, kelimelere ruh üfleyen bir bilge. Editörümüz Rana Senanur Doğan'ın, Prof. Dr. Vahit Türk ile gerçekleştirdiği söyleşide, onun "Türklüğün Kutup Yıldızı" olarak anılmasının arkasındaki o muazzam birikimi ve Türkistan'dan Anadolu'ya uzanan kültürel etkiyi hissedeceksiniz. Dosyamızdaki yazılarla, Nevayi'nin gönül diliyle kurduğu o eşsiz bahçede hep birlikte kısa bir bahar gezintisine çıkacağız.

Tema dosyamızda ise bu sayı "Köklere Dönüşün Moderniteyle İmtihanı" başlığı altında, günümüz dünyasının karmaşasında yönünü arayan insanı merkeze aldık. Modern zamanların dayattığı tek tipleşmeye ve hakikatin algılara yenik düşmesine karşı, kadim değerlerimizin Türk edebiyatındaki izlerini tartıştık. Kıymetli genç kalemlerin incelemeleriyle; gelenek ile modernlik arasındaki o ince çizgide, köklerimizden kopmadan nasıl ayakta kalabileceğimizi yorumladık.

Söğüt, sadece bir dosya dergisi değil; şiirden hikâyeye, denemeden incelemeye kadar edebiyatın her dalının coşkuyla çağladığı bir nehirdir. Bu sayımızda da yine ümidimizi diri tutan isimlerin güçlü şiirlerine, dilimize ve kültürümüze anlam dünyalarında kıymet veren hikâyecilerimizin özgün anlatılarına yer verdik. Söğüt, kapılarını yeni isimlere ve eserlere her zaman açık tutan bir mektep olma vasfını sürdürüyor. Kelimelerin gücüne inanan her yeni ses, bizim için bu büyük birikimin en değerli parçasıdır.

Dergimize bugüne kadar gösterdiğiniz ilgi ve samimi sahiplenişiniz için her birinize gönülden teşekkür ederiz. Söğüt'ün sesinin daha geniş kitlelere ulaşması, edebiyatımızın bu mütevazı ama dirençli kalesinin ayakta kalması sizlerin desteğiyle mümkündür. Her zaman yanımızda olduğunuzu bilmenin gücüyle buradayız.

İyi okumalar.

Sinan Terzi

İÇİNDEKİLER

DOSYA:
ALİ ŞİR NEVÂYÎ

ROF. DR. VAHİT TÜRK İLE "TÜRKLÜĞÜN KUTUP YILDIZI" ALİ ŞİR NEVÂYÎ **/ 8**
RÖPORTAJ: **RANA SENANUR DOĞAN**

TÜRKÇEYİ BURÇLARA TAŞIYAN ŞAİR: ALİ ŞİR NEVÂYÎ **/ 15**
ALİ AKAR

NEVÂYÎ NEDEN BUGÜN HÂLÂ OKUNMALI? **/ 23**
HANİFİ VURAL

ALİ ŞİR NEVÂYÎ'DE *GÖNÜL (=KÖNÜL)* SÖZÜ ÜZERİNE **/ 28**
MUSTAFA TANÇ

ALİ ŞİR NEVÂYÎ VE MUHAKEMETÜ'L LUGATEYN'DE TÜRKLÜK VE TÜRKÇE ŞUURU **/ 36**
ALEYNA MALKOÇ

ALİ ŞİR NEVÂYÎ – BİR ŞAİRİN ÖTESİNDE BİR ŞAİRİ YENİDEN OKUMAK ÜZERİNE **/ 43**
AYŞE KÜBRA BİLGİN

TÜRK ŞİİRİNDE NEVÂYÎ ÇAĞI **/ 49**
OZAN YILMAZ

BİR TÜRKÇE GÜNEŞİ: NEVÂYÎ **/ 57**
AYŞE İLKER

TEMA:
KÖKLERE DÖNÜŞÜN MODERNİTEYLE İMTİHANI

POSTMODERN "GELENEK" **/ 64**
RANA SENANUR DOĞAN

MODERN DÜNYADA KÖK ARAYIŞI **/ 73**
ERAY SARIÇAM

MODERNİTE GÖLGESİNDE TEREDDÜT **/ 76**
ARSLAN KARADAYI

MODERN ÇAĞDA GAZÂ KÜLTÜRÜNÜN YERİ **/ 82**
SEMİH SAMYÜREK

MODERNİTEYLE İMTİHANIMIZ VE KORE ANLATISININ YÜKSELİŞİ **/ 87**
FATIMA FEYZA BAYER

DENEME

OKUR NOTLARI

OKURU SOBELEYEN HİKÂYELER / METİN ÖZDEMİR'DEN *KÖREBE* **/ 104**
VİLDAN AYDIN

SINIF'SIZ ÖLÜM: NASIL ÖLÜNÜR? **/ 115**
SERVET SENA ÇELİK SORKUN

HİÇBİR YERE AİT OLAMADIM **/ 172**
RABİA KARANFİL

DÜNYAYI DOLDURAN KİRAZ HAKKINDA EKSİK BİRKAÇ CÜMLE **/ 178**
NİLÜFER ATEŞ

ŞAİRLER NEDEN YAZDIKLARI ŞİİRİN İLK HÂLİNE SADIK KAL(A)MAZLAR? **/ 191**
A. SAMET ATILGAN

SERİ DENEME

YÖŞ **/ 92**
MUSTAFA SARI

HAKİKAT YOLCUSU KALMASIN **/ 108**
TEKİN ŞENER

ELEŞTİRİ GÜNLÜĞÜ **/ 119**
ORÇUN ÜÇER

GÜLÇEHRE **/ 129**
CANSU SOLE

BİTİG ADAM PASAJI: B GİRİŞİ **/ 144**
HALİT SELİM DÖNMEZ

ANLATI NOTLARI II / ANLATININ GERÇEKLİĞİ: METİN-ZİHİN ARASINDA YENİDEN KURALAN DÜNYA **/ 207**
RECEP YILMAZ

MUKAYESELİ OKUMA

ALEKO'YA EDEBİYATA, HAYATA, ARAYIŞA DAİR **/ 160**
İBRAHİM DAŞ

HİKÂYE

BİR LİR, BİR ESRİK VE BİRLİK **İSMAİL ULUÖZ** / 100

ÖYLE BİRİ **COŞKUN EROĞLU** / 113

ARŞİVİN GÖLGESİNDE: ANLAMIN İZİNDE **CAN MURAT DEMİR** / 125

HEPSİNİN YERİNE **FATMA YAVUZ** / 134

KİTAP UĞRUNA FEDA EDİLEN HAYATLAR **ALİ TUNA** / 149

ŞAMATA **SÜMEYRA ÇELİK** / 165

KAYIP SESLER DÜKKÂNI VE BİR KAVANOZ SESSİZLİK **ABDURRAHMAN ALİ ÖNCEL** / 174

PATATES OTURTMA **ÜMMÜHAN ŞENEL** / 186

HASTA LA VİSTA BABY! **ÖZAY ERDEM** / 200

ŞİİR

OĞUZ UYKUSU **M. TUĞRUL ÇOLAK** / 98

SON VİDEO YERİNE **AHMET B. TAMU** / 107

ÖLÜMLE BÜYÜYEN ÖLÜM **YUSUF ALPER OYAR** / 118

KALDI MI YÜZÜMDEN DÜŞEN BİN PARÇAYI VURACAK AVCI **SÜREYYA ALTUNKARA** / 128

YAŞASIN TAM BAĞIMSIZ PETROL ÜLKELERİ **MUHAMMED MÜNZEVİ** / 132

DE Kİ **MUHAMMED MÜNZEVİ** / 142

BİR GÜN DAHA EKSİLDİ **HÜSEYİN ÇOMAK** / 158

AV PARTİSİ **HÜMEYRA YARGICI** / 164

AŞK İSA'DAN ÖNCE **BURHAN TUZ** / 171

BAŞIBOZUK TEHZİL V **İBRAHİM DAŞ** / 181

ÖPÜLESİ YENİ BİR GEZEGEN **EMİRHAN ÇORAK** / 189

HUDUTSUZLUĞUN HUDUTLARINDAN **ÖMER BERKAY AYLA** / 199

LA DAME À LA LİCORNE YAHUT DİVÂNELİKLERİM **HÜLYA ÖZCAN** / 215

İNCELEME

"KİMDİ YAN GÖZLE BAKMADI KIR ÇİÇEKLERİNE BİLE" **YAĞIZ GÖNÜLER** / 138

2025'İN ENİS BATUR COĞRAFYASI II **SERDAR AYDIN** / 182

KIYAMET SONRASI OLAĞAN BİR GÜN **FATİH SELVİ** / 196

M. ORHAN OKTAY'IN ZİYA PAŞA'YA MENŞUR TAŞTİRİ: BİR BAŞKA İSTANBUL **ERSİN BAYRAM** / 207

DOSYA:

ALİ ŞİR NEVÂYÎ

PROF. DR. VAHİT TÜRK İLE "TÜRKLÜĞÜN KUTUP YILDIZI": ALİ ŞİR NEVÂYÎ

■ RÖPORTAJ: RANA SENANUR DOĞAN

Türklüğün Kutup Yıldızı'nın yetiştiği kültür ve medeniyeti oluşturan bakış açısı nedir? Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u fethederek çağ kapatıp çağ açarken Uluğ Türkistan'da iklim nasıldı?

Emir Timur, Türk tarihinin hiç kuşkusuz büyük kahramanlarından ve devlet adamlarından biridir. Onun 1370 yılında kurduğu devlet, bir insan ömrü içinde büyük bir imparatorluğa dönüşmüş ve çağında dünyanın en büyük gücü durumuna gelmiştir. Osmanlı-Timurlu ilişkilerinden dolayı her iki tarafta da hâlen gereksiz birtakım polemikler görülse de olayları oluş çağlarının koşullarına göre değerlendirmek ve buna göre yargıda bulunmak gerektiği, bilimden ve gerçeklikten azıcık haberi

TÜRKÇEYİ BURÇLARA TAŞIYAN ŞAİR: ALİ ŞİR NEVÂYÎ

■ ALİ AKAR

1990'da Araştırma Görevlisi olarak başladığı üniversite hayatında, 1992'de Cumhuriyet Üniversitesi'nde yüksek lisansını, 1997'de İstanbul Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. 2006'da doçent, 2011'de profesör unvanını aldı. Türk dili tarihi, tarihî Türk lehçeleri, Eski Anadolu Türkçesi ve Türkiye diyalektolojisi üzerine uzmanlaşmıştır. *Türk Dili Tarihi* kitabı birçok üniversitede kaynak olarak okutulmaktadır. Aralık 1997'den beri Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde görev yapmaktadır.

NEVÂYÎ NEDEN BUGÜN HÂLÂ OKUNMALI?

■ HANİFİ VURAL

1962 yılında Sivas'ın Gürün ilçesinde doğan Hanifi Vural, akademik yolculuğuna 1985 yılında Atatürk Üniversitesinden mezun olarak başlamış ve doktorasını 1993 yılında Fırat Üniversitesinde tamamlamıştır. Kariyerinin büyük bir bölümünü Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde geçirerek burada "profesörlük" unvanını almış; bölüm başkanlığı ve dekanlık gibi kritik idari görevlerde bulunmuştur. Türk dilinin tarihsel gelişimi, Anadolu ağızları ve klasik tıp metinleri üzerine yaptığı derinlemesine çalışmalarla tanınan Vural, 2019 yılında Tokat'taki görevinden emekli olmuştur. Bilgi birikimini İstanbul'a taşıyarak Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesine katılmış ve burada "Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü" olarak idari sorumluluklar üstlenmiştir. Günümüzde aynı üniversitenin İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinde profesör olarak akademik çalışmalarına ve lisansüstü eğitime katkıda bulunmaya devam etmektedir.

ALİ ŞİR NEVÂYÎ'DE "GÖNÜL (=KÖNGÜL)" SÖZÜ ÜZERİNE

■ MUSTAFA TANÇ

1966 yılında Adana'da doğan Mustafa Tanç, lisans ve yüksek lisans eğitimini Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde tamamladıktan sonra, 2002 yılında Çukurova Üniversitesinden doktora derecesini almıştır. Yeni Türk Dili alanındaki uzmanlığıyla 2007 yılında Doçent, 2013 yılında ise Profesör unvanını kazanan Tanç, özellikle Türk lehçeleri ve Anadolu ağızları üzerine derinlemesine araştırmalar yürütmüştür. Akademik kariyerinin önemli bir kısmını Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinde geçirdikten sonra, bilgi birikimini Osmaniye Korkut Ata Üniversitesine taşımıştır. Günümüzde, Türkçenin tarihsel gelişimi ve morfolojik yapısı üzerine bilimsel çalışmalarını sürdürerek Türk dili bilimine katkı sunmaya devam etmektedir.

ALİ ŞİR NEVÂYÎ VE *MUHAKEMETÜ'L-LUGATEYN*'DE TÜRKLÜK VE TÜRKÇE ŞUURU

■ ALEYNA MALKOÇ

Aleyna Malkoç (1998, İstanbul), Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı mezunudur. Hoca Ahmet Yesevi Türk-Kazak Üniversitesinde misafir Türkoloji öğrencisi olarak bulundu. Yazıları çeşitli dergilerde yayımlandı; "Ebedî Hayat" adlı öyküsü ödül aldı ve Azerbaycan Türkçesine çevrildi. TRT 2'de editör ve spiker olarak çalışmakta; İstanbul Üniversitesinde Eski Türk Dili alanında doktora yapmaktadır. 2025'te *Geç Dönem Çağatay Türkçesiyle Yazılmış Mensur* İskendernâme adlı kitabı yayımlanmıştır.

ALİ ŞİR NEVÂYÎ – BİR ŞAİRİN ÖTESİNDE BİR ŞAİRİ YENİDEN OKUMAK ÜZERİNE

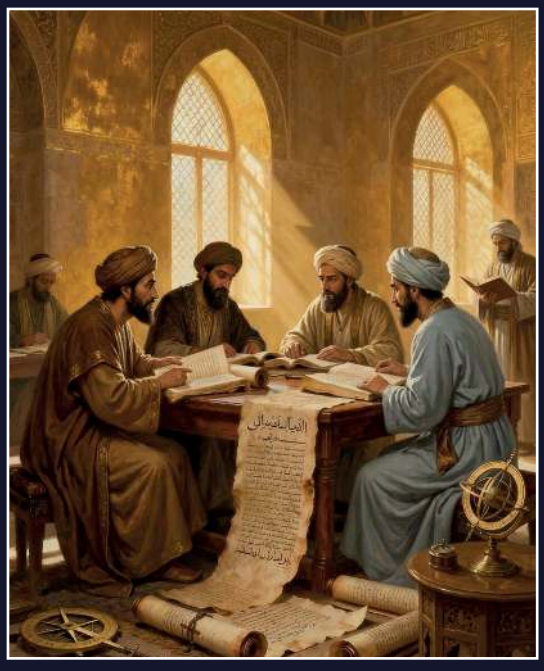
■ AYŞE KÜBRA BİLGİN

FSMVÜ'de Psikoloji ile Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinde lisans eğitimlerini tamamlamıştır. Aynı üniversitede edebiyat üzerine yüksek lisans ve doktora yaparak psikoloji ile edebiyat disiplinlerini sentezleyen akademik çalışmalar gerçekleştirmiştir.

Halk felsefesi, sinema, kültür-sanat ve sosyal medya araştırmaları başlıca ilgi alanlarıdır.

TÜRK ŞİİRİNDE NEVÂYÎ ÇAĞI

■ OZAN YILMAZ

2001 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Doktora çalışmasını 2008 yılında Marmara Üniversitesi'nde tamamladı. Sakarya Üniversitesi'nde 2010'da yardımcı doçent, 2012'de doçent, 2019'da profesör oldu. Türk dili, eski Türk edebiyatı ve şerh geleneği (özellikle Sûdî-i Bosnevî) üzerine çalışmaları bulunmaktadır. Yılmaz, yakın zamanda Türkistan coğrafyasında Türk Dili ve Edebiyatı alanında hem çalışmalar yaptı hem de dersler verdi.

BİR TÜRKÇE GÜNEŞİ: NEVÂYÎ

■ AYŞE İLKER

1984 yılında "Ersarı Türkmenleri Uludepe Ağzı" başlığında tamamladığı yüksek lisans teziyle bilimsel çalışmalarına başladı. 1992'de "Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde Fiil" adlı doktora tezini, yüksek lisans tez danışmanı da olan Prof. Dr. A. Bican Ercilasun yönetiminde tamamladı. Bu tez Türk Dil Kurumunca basıldı. Türk lehçeleri alanındaki ilk mukayeseli çalışmalardan biridir bu eser. 1995 yılından itibaren Celal Bayar Üniversitesinde çalışmaya başladı. Manisa İl Halk Kütüphanesi yazma eserler bölümünde bulduğu" Elfaz-ı Türki- Farsi "adlı eserin gramer çalışmasını takdim ederek "Doçent" unvanını aldı. Daha sonra diyalektoloji alanındaki çalışmaları ağırlık kazandı ve Manisa Ağızları adıyla 2009 yılında tamamladığı projeyi, altı yıl daha çalışarak ve Manisa ağızları üzerinde tez/makale olarak toplanmış bütün dil malzemesini de değerlendirerek ayrıntılı bir ağız grameri haline getirdi.